

PRÁCE S MIKROREGIONY NA ÚROVNI KRAJŮ, TVORBA A VYUŽITÍ ROZVOJOVÝCH DOKUMENTŮ MIKROREGIONŮ

Terminologická poznámka: Pokud je užíván výraz „mikroregion“ bez dalšího určení, jde zde většinou o svazek obcí se širším než jednouúčelovým zaměřením, případně o zájmové sdružení právnických osob.

Ústav územního rozvoje pořádal v prosinci loňského roku ve spolupráci s Krajským úřadem Jihomoravského kraje pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj seminář k problematice mikroregionů. Akce se uskutečnila v rámci řešení úkolu A.4.4./S7 „Monitoring mikroregionů ČR a jejich rozvojových dokumentů“ a úkolu A.4.10/S5 „Monitoring mikroregionů Jihomoravského kraje“, které jsou garantovány Ministerstvem pro místní rozvoj. Cílem semináře byla zejména výměna zkušeností zástupců jednotlivých krajů při práci s mikroregiony a tvorbě rozvojových dokumentů mikroregionů. Úkolem semináře však byla rovněž prezentace výsledků práce ÚÚR a Jihomoravského kraje na problematice mikroregionů. Ústav územního rozvoje a Jihomoravský kraj spolupracují na problematice mikroregionů již od roku 2001 a za toto období bylo zpracováno množství modelových prací v oblasti hodnocení mikroregionů a metodických návodů a doporučení, která jsou využitelná i v dalších krajích ČR. Seminář zahájila ředitelka ÚÚR Ing. Alena Navrátilová a zástupce MMR Ing. Josef Vlček. Zástupce ÚÚR přednesl poté úvodní informaci o problematice mikroregionů zpracovávané na ÚÚR.

Velmi kvalifikovaným teoretickým vstupem do problematiky byl referát, který přednesl zástupce Projektové a rozvojové agentury, a.s. Ing. Tomáš Pápol. Referát s názvem Rozvojové dokumenty mikroregionů a jejich praktická vazba na projektový management byly částečně prezentací výstupů Výzkumného úkolu WB-09-05 MMR ČR – Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů, který byl zpracováván pro MMR. Ve svém referátu, který byl uveden definicí mikroregionu z různých úhlů pohledu, se autor věnoval zejména vazbě rozvojových dokumentů mikroregionů na projek-

tový management a rovněž úloze projektového manažera. V referátu bylo vysvětleno pojetí mikroregionu jako produktu a role citymarketingu (soubor taktických marketingových nástrojů – tento soubor představuje a konkretizuje všechny kroky, které organizace činí, aby vzbudila poptávku po produktu) ve vytváření rozvojových dokumentů mikroregionů.

Dále v rámci semináře vystoupili zástupci všech přítomných krajů a seznámili ostatní účastníky s problematikou mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů a informovali o práci s mikroregiony na úrovni zastupovaného kraje. V rámci tohoto bloku vystoupili zástupci krajů Jihočeského, Královéhradeckého, Karlovarského, Středočeského, Pardubického, Vysočiny, Jihomoravského, Olomouckého a Zlínského. Z přednesených referátů vyplynulo, že úroveň i zaměření práce s mikroregiony jsou v jednotlivých krajích ČR velmi rozdílné. Rovněž účast nebo pomoc kraje při tvorbě rozvojových dokumentů mikroregionů se různí. V některých krajích je práce s mikroregiony omezena pouze na povinnou evidenci mikroregionů u příslušného krajského úřadu a na podporu v rámci Programu rozvoje venkova. Naopak některé kraje se věnují problematice mikroregionů podrobněji. Například v kraji Vysočina funguje informační systém mikroregionů s grafickými výstupy. Každý mikroregion má pasport s identifikač-

ními a kontaktními údaji, údaji o počtu členů, rozloze, počtu obyvatel atd. Součástí pasportu jsou rovněž informace o existenci rozvojového dokumentu mikroregionu a o jeho zpracovateli a odkaz na www stránky mikroregionu. Jedná se o podobné pojetí informačního systému, jaké má zpracováno i ÚÚR v GIS pro celé území ČR.

Ještě méně se podílejí krajské úřady na pořizování a zpracování rozvojových dokumentů mikroregionů. Jen několik krajů spolupracuje na vytváření rozvojových dokumentů, případně jejich evidenci nebo hodnocení. Spíše výjimečně má kraj pořízenou metodickou příručku pro zpracování rozvojových dokumentů mikroregionů, nebo má takovou příručku doporučenou. Ještě méně krajů však tuto příručku při tvorbě rozvojových dokumentů mikroregionů skutečně používá. Například ve Středočeském kraji je doporučeno používat příručku „Metodická příručka pro zájemce o strategické plánování ve venkovských mikroregionech a obcích“ autorů RNDr. Radima Perlína, a doc. RNDr. Ivana Bičika, CSc., zpracovanou na Katedře sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty UK v Praze. Podle slov zástupce kraje však není tato příručka v praxi mikroregiony příliš využívána.

Zástupce Ústeckého kraje, který se semináře nezúčastnil, poslal na ukázkou velmi dobře zpracovanou metodickou příručku s názvem „Metodika tvorby

Foto © ÚÚR

lokálních rozvojových strategií“, kterou zpracovala Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, a.s. Podrobnosti o tom, zda a jakým způsobem je tato příručka v praxi používána, se nepodařilo vzhledem k nepřítomnosti zástupce kraje zjistit.

Jihomoravským krajem je doporučována a v praxi rovněž používána „Metodická příručka pro zpracování rozvojových dokumentů mikroregionů“, zpracovaná Ústavem územního rozvoje v roce 2004. Ve spolupráci s ÚÚR bylo prováděno v roce 2007 vyhodnocení kvality rozvojových dokumentů mikroregionů, zpracovaných podle této metodické příručky. Vzhledem k datu jejího vzniku však již není v některých bodech aktuální, a proto se v roce 2008 předpokládá její aktualizace.

Zástupci krajů ve svých vystoupeních přímo poukazovali na absenci metodické příručky pro zpracování strategie rozvoje mikroregionu. Na potřebu takového metodického materiálu poukázal například zástupce Zlínského kraje.

Odpolední blok referátů zahájil zástupce Jihomoravského kraje Ing. Pavel Fišer, který seznámil účastníky podrobně s problematikou mikroregionů na úrovni kraje a se způsobem komunikace Krajského úřadu se zástupci mikroregionů, která probíhá formou pravidelných setkání. Pořádány jsou rovněž pravidelné odborné semináře pro mikroregiony. Zabývat se touto problematikou považuje zástupce Jihomoravského kraje za velmi potřebné vzhledem ke skutečnosti, že v kraji je mikroregiony pokryto v současné době celkem 89 % území.

Zástupce Krajského úřadu Jihomoravského kraje prezentoval ve svém vystoupení různé formy podpory mikroregionů, které kraj používá. Jedná se zejména o metodickou pomoc, dále o pomoc v oblasti rozvoje lidských zdrojů, finanční pomoc a monitorovací a datovou pomoc. Průběžně aktualizovaná je otevřená databáze mikroregionů (<http://mikroregiony.kr-jihomoravsky.cz/>).

Kraj spolupracuje na problematice mikroregionů s Českým statistickým

úřadem (2001–2007) a Ústavem územního rozvoje (2002–2007).

Podrobněji byly prezentovány zástupcem kraje katalog mikroregionů, zpracovaný ve spolupráci s ÚÚR v letech 2005–2006 a databáze mikroregionů Jihomoravského kraje, která je naplňovaná a aktualizovaná on line zástupci jednotlivých mikroregionů.

Následovala prezentace pořadatele semináře, která přirozeně navázala na prezentaci Jihomoravského kraje, neboť mnohé výstupy byly zpracovány ve spolupráci těchto subjektů. Tato spolupráce započala, jak bylo již uvedeno, v roce 2002, avšak problematikou mikroregionů a jejich monitoringem se zabývá Ústav územního rozvoje již od roku 2000. V rámci prezentace výsledků úkolů ÚÚR, věnovaných dané problematice, seznámila RNDr. Vladimíra Labouňková účastníky semináře s přehledem nejvýznamnějších prací v této oblasti.

Na území Jihomoravského kraje se jedná zejména o modelové zpracování problematiky mikroregionů. Výstupy lze však aplikovat rovněž na území dalších krajů ČR.

Ing. Rohrerová (ÚÚR) se ve svém vystoupení věnovala podrobněji metodice ekonomického hodnocení mikroregionů Jihomoravského kraje.

V rámci práce s mikroregiony na úrovni celé České republiky prezentovali zástupci ÚÚR zejména provozování celostátního informačního systému / registru GIS mikroregionů (<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2472>).

Výstupy z databáze za vybrané roky umožňují postižení dynamiky vytváření mikroregionů a procesu zpracovávání strategických rozvojových dokumentů (dále SRD) na úrovni mikroregionů (od roku 2001) a poskytují kartografický přehled mikroregionů a jejich SRD pro jednotlivé kraje ČR.

Ve snaze popsat problematiku mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů z různých úhlů pohledu následovala prezentace vzorového mikroregionu. Pozornost byla věnována zejména problematice tvorby rozvojového dokumentu.

Ing. Jitka Schneiderová, manažerka mikroregionu Moravskokrumlovsko,

se věnovala ve svém vystoupení především představení strategie jeho rozvoje, která byla zpracována za pomoci dotace Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Seznámila účastníky semináře podrobně s procesem pořízení tohoto dokumentu a představila nosné navazující projekty. Pozornost byla věnována rovněž zhodnocení přínosu dokumentu pro rozvoj mikroregionu a podmínkám uplatnění strategického dokumentu jako nástroje jeho rozvoje.

Závěrem semináře vystoupil Ing. Jan Binek z firmy GaREP, spol. s r.o. jako zástupce zpracovatele rozvojových dokumentů mikroregionů s referátem na téma „Programové dokumenty mikroregionů jako faktor jejich rozvoje, úskalí v procesech přípravy, projednávání a implementace rozvojových dokumentů svazků obcí na konkrétních příkladech“. Firma GaREP, spol. s r.o. při zpracování rozvojových dokumentů využila dotaci Jihomoravského kraje a použila metodiku navrženou Ústavem územního rozvoje. Zástupce firmy se věnoval praktické tematice přístupů a motivací mikroregionů pro tvorbu rozvojových dokumentů. Dále se věnoval vhodné struktuře rozvojového dokumentu a postupům při jeho tvorbě. V závěru vystoupení upozornil na problémy při tvorbě a realizaci rozvojových dokumentů na úrovni mikroregionů a prezentoval rovněž několik příkladů grafických příloh.

Setkání zástupců krajů bylo jistě přínosem především co do vzájemné informovanosti o přístupech k řešení problematiky mikroregionů. Prospěšné bylo rovněž seznámení se s metodickými pracemi zpracovanými Ústavem územního rozvoje na modelovém území Jihomoravského kraje a využitelnými i pro další kraje.

*RNDr. Vladimíra Labouňková
Ústav územního rozvoje*